

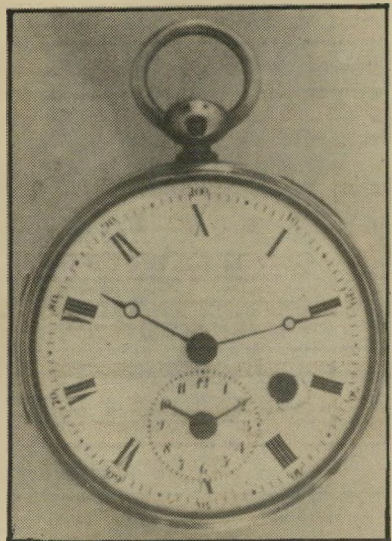
מיכתבים

הכוונה היא, כהגדרת המילון, לקחת דבר על מנת להחזירו, שואלים אותו וצד ב', זה הנותן דבר לזמנך על-מנת שיוחזר לו" משאיל אותו. שגיאה מעין זאת נפוצה מאוד גם בנושא הדירות להשכרה. בדרך כלל שומעים "השכרתי דירה" כשהכוונה היא לשכרתי דירה. זה שנכנס לדירה, שוכר אותה ובעל הדירה משכיר אותה. מי שאינו טיח בלשונו, ינקוט כלל פשוט: האם יעלה על דעתו לומר "הלבשתי חולצה" כאשר כוונתו היא לומר "לבשתי חולצה"?

נורית קרן, תל אביב

123 שעונים מתקתים

על תאווה האסמנות (אנא כורדיני, העולם הזה 23.12.87). אני מבין לרוחו של יוסי בינימינוף, המולטימיליונר שהיפנה את כל האנרגיה שלו לתחום האספנות. זאת מחלה שכאשר היא תופסת אותך, היא תופסת אותך. כך קרה גם לי, אם כי אינני בדיוק מולטימיליונר. כשראיתי בפעם הראשונה שעון יוצאדופן באמת נרלתי על נושא השעונים ומאז אני אוסף שעונים מכל המינים ומכל הסוגים. השעון הזה, שהעלה אותי על דרך האספנות, הוא שעון צרפתי מאוד יוצא רופן, שעון מסוף

שעון עשר השעות

כאשר היא תופסת, היא תופסת

המאה ה-18, המחולק לעשר שעות של 100 דקות כל אחת (ראה נולפה). כרגע מתקתים אצלי בבית, באוסף השעונים שלי, 123 שעונים. **עמוס חיימי, רמת-חן**

סוכריה טובה

על הישראלי בספרותנו (רב-שיח סופרים, "דף חדש", העולם הזה 16.12.87).

אני בראש אחד עם רנית מטלון. היא מסבירה, כי מה שנראה לה, אצל סופרת ישראלית מסויימת, נראה ישראלי זה ביטוי כמו "באר-שבע, בירת הנגב". ואכן, כאשר בן-אדם מגלגל את ארבע המילים האלה על לשונו, כמו איוו סוכריה טובה, הוא באמת חש בישראליות שלו, ואם הוא איש באר-שבע, בכאר-שבעות שלו, על כל מרכיביה: השייכוניים, ענקי הכסוף של אוניברסיטת נדגוריון, חולה-המדבר, הגמלים ואוהלי-הברווזים שבאופק. **דויד חכם, באר-שבע**

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד — 63458. בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטל-לפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 245242-3-972. מנוי 2009, ובטלסק — RMYM IL 341667

(המשך מעמד 3) הגישה ההפוכה, כאילו יחידות אלה משרתות איכשהו את צה"ל, הופרכה בשבוע שעבר עת פרצה מחאה (של חיילים) על מעצר כתב נל" צה"ל חייל בשירות-חובה, לפי הוראת אלוף-פיקוד.

מתברר שחיילים סבורים שלא לופים אסור להביע דיעה או לנקוט פעולה על טיב מעשיהם. זה מה שנקרא הגולם קם על יוצרו. **אלי נוימן, תל-אביב**

התנ"ך של שקספיר

על הנושאים שלהם מוקדשות קונקורדנציות (תמרוורים, העולם הזה 23.12.87).

ההסבר על טיבה של קונקורדנציה (כהקשר לכך שחתן פרסי-ישראל, הפרופסור משה גושן, ערך אחת) הוא נכון. אבל אין הדבר נכון שקונקורדנציה מפרטת רק את המילים המופיעות בתנ"ך.

אם כי הקונקורדנציה המוכרת הראשונה אכן הוקדשה לתנ"ך (היא יצאה לאור במאה ה-13, בעריכת חשמן אחד שנעזר בעבודתו ב-500 נזיר ריט), הרי יש קונקורדנציות המוקדשות לנושאים אחרים.

האנגלים, למשל, הוציאו לאור, בין השאר, קונקורדנציה לכל כתבי שקספיר וגם אחת לכל כתבי צ'רלס דיקנס. **יהושוע מרזניץ, חיפה**

היוצא מן הכלל

על תהפוכותיו של ז'ק סוסטל, ליברל שהיה למושל קולוניאלי (יומן אישי, העולם הזה 30.12.87).

אין זה נכון שכל מושל קולוניאלי, גם אם היה בראשית דרכו ליברל, הופך את עורו משהשרה מגיעה לידיו.

אם הרבר נכון לגבי סוסטל הצרפתי באלג'יריה ומשתמע, כביכול, מהתנהגות יצחק רבין, לא כך היה הרבר במקרה של לורד לואיס מאונטבאט טאון, המישנה-למלך האחרון של הודו. לא רק שהוא התיר עם לוחם-החירות מט' 1 של הודו, מהטמה גאנדי, אלא הוא אף עשה כל שביכולתו כדי להחיש את הכרות עצמאותה.

לעג הגורל הוא שדווקא מאונטבאטאן נפל לפני בני-יעוולה, לוחם-החירות כביכול, טרוויס טיטס אייריס שפוצצו את היאכטה שלו בה שייט הלורד להנאתו בערוב ימיו.

דבורה הורן, תל-אביב

על גונדולות וחסקות

על פיתרון אפשרי להצפות-התפעל בחורפים תל-אביביים.

אחרי מה שקרה, כפי שזה קורה בכל חורף, בשבוע שעבר בדרום תל-אביב וגם בצפון תל-אביב (בשרות-ידוקה, למשל), כאשר הכבישים הפכו לאגמי-מים, אני מציע פיתרון וול יחסית לבעייה הזאת: לייבא גונדולות לתל-אביב.

הגונדולות טובות לא רק לוונציה (שמספר ותושביה זהה לזה של תל-אביב). עובדה: הן שמישות גם במקומות אחרים (במייאמי שבפלורידה יש כמה עשרות ואפילו בסידני שבאוסטרליה יש כמה). הן גם לא יקרות (כ-20 אלף שקל האחת) ולכסוף, הן גם תפתורנה בעייה תל-אביבית נוספת. הבעייה של מתן תעסוקה הולמת למצילי שפתי-הים, המובטלים בחורף. כך תובטח להם גם הכנסה בחודשי החורף וכתוצאה מכך הם בוודאי גם יהיו הרבה יותר מבוססים ויעילים על החסקות שלהם בקיץ. **מל דורון, תל-אביב**

כיצד לובשים חולצה

על שגגת-לשון שהשתרבה לעמודי העולם הזה (אנשים, העולם הזה 30.12.87).

שזה יקרה דווקא להעולם הזה, המשתדל כל כך להקפיד על עברית תקנית.

כסיפור על-מסעו הצפוי של העיתונאי גדעון רייכר, להרצאה בפני קהילה יהודית בצפון-קנדה, סיפר העולם הזה כיצד הנ"ל מצטייד לקראת הפגישה עם קור של 40 מעלות מתחת לאפס וציון, כי "מעיל אין הוא משאיל".

הכוונה של העולם הזה הייתה, כמובן, שרייכר, שכבר שאל כובע-פירוהו מאחד החברים שלו, אינו שואל מעיל, מכיוון שיש לו מעיל משלו. זאת אחת השגיאות השכיחות בלשון יום-יום. אין מבחינים בין בניין הפעיל לבניין קל. כאשר

לוא יני

יום — 15 בדצמבר — בפרט. גם לא נודע על שום חייל שנפל בשבי המפגינים.

בדיעבד, נראה לי הדבר מוזר. הייתי בעצמי בבית-החולים שיפא, יחד עם ענת סרגוסטי. חקרנו בפרוטרוט את הפצועים, את הרופאים ואת צוות-העוזרים. שמענו הרבה פרטים על הפוגרום שערכו החיילים בבית-החולים ביום הששי, 18 בדצמבר (ולא כ-15 כהודו, היום שבו היה שם מח'ול). הסיפורים היו מוזעזעים, והם באו מפי עדי-ראייה שנפצעו באותו היום בתחום בית-החולים. אך איש מהם לא הזכיר את המיקרים שעליהם דיווח מח'ול — הריגת ילד לעיני אמו והריגת צעיר שחשף את חזהו. בדיווח המפורט שמטרה ענת סרגוסטי על הפוגרום, בשבוע שעבר, אכן לא הוזכרו מיקרים כאלה.

מעילה באימוץ

אם אכן יתברר כי דיווחו של מח'ול אינו אמת, יש לראות זאת בחומרה שאין למעלה ממנה.

לא זה בלבד שיש כאן דיווח עיתונאי שאינו אמת. זה כשלעצמו חמור מאוד. יתכן שמח'ול שמע את הדברים בגדר שמועות — ובעזרת ה"לחנו בימים ההם שמר עות רבות, חלקו נכונות, חלקו תערובת של אמת ורימיון וחלקו דימויוניות לגמרי. עצם קיומן ותוכן נן של שמועות כאלה הם חלק חשוב של המצב. עיתונאי היה זכאי וחיוב להביא אותן — בתנאי שיציין בכירור שאלה הן שמועות ששמע ולא דבי

מח'ול

רים שראה וברק. ברגע שהעמיד פנים של ער-ראייה, הרי מסר דיווח כוזב.

אך במיקרה מסויים זה, אין כאן רק בעייה של הגינות עיתונאית ומוסר מיקצועי. יש לרברים משמעות חמורה יותר לאין שיעור.

כאשר קורים דברים כה מהרדיים כפי שקרו בעזה, כל דיווח כוזב או מוגזם, כל דיווח כוזב מוטמך ומרוויק לחלוטין, פוגע במאבק למען הצדק. דיווח-שקר על מיקרה אחד די בו כדי להטיל בעיני הציבור ספק גם באמינות כל הדיווחים האחרים, וכוננים ככל שיהיו. דיווח כוזב נותן נשק בידי אויבי השלום והצדק, לאומנים המבקשים לדרוס את האוכלוסייה הפלסטינית. הם מאפשרים לשאננים ולאדישים להרגיע את מצפונם, בנוסח: "נו טוב, הדברים אינם כל-יכך נוראים. כל הדיווחים האלה מוגזמים..."

אני מעלה על דעתי דבר חמור יותר שעיתונאי יכול לעולל במצב כזה. העולם הזה פנה אליו גם השבוע כדי לקבל את תגובותיו על ההאשמות נגדו. למרבה הצער הודיע מח'ול כי העורך ביקש ממנו שלא להגיב לפי שעה.

אם אכן יתברר כי הדיווח של מח'ול היה כוזב — ואני עדיין מקווה שיעלה בירו להוכיח את צידקתו — יש לגנות את הכתב ואת העורך, שפירסם את הדברים בלא בדיקה אחרית. אראה את עצמי נפגע גם באופן אישי, כמי שאמונו נוצל לרעה.

ד.א.א.א.

לפני שבועיים פירסם העור. המקומון של הארץ, כתבה מוזעזעת של עיתונאי ישראלי-ערבי, מכרם חזירי מח'ול.

מח'ול סיפר כי בשיא המאורעות בעזה שהה שם, נפגש עם המפגינים ומנהיגיהם, היה בבית החולים שיפא בשעת הפוגרום שערכו שם חיילים, וגם נפצע בעצמו, על-ידי החיילים. במרכז היתה עמר מיקרה מוזעז. מח'ול כתב שהוא עצמו היה עדי-ראייה לו. משמע, הוא ראה אותו כמו עיניו.

חיילים רדפו בבית-החולים אחרי צעיר. כשזה נוכח לדעת שאינו יכול לברוח, פנה לעבר חייל, שכיוון אליו את רובהו, חשף את חזהו ואמר: "ידו" החייל ירה והרג אותו בו במקום.

תיאור זה אינו משאיר כל ספק בכך שהיה כאן מיקרה של רצח. אסור לחייל לירות כדי להרוג, אלא כאשר צפויה סכנה מיידית לחייו שלו. ואילו במיקרה זה ברור שלא היתה נשקפת כל סכנה לחייל, והוא ירה כתגובה על התגרות גרידא.

היו בכתבה פרטים מוזעזעים נוספים. מח'ול הכי עימו תצלום של גופת-ילד שהוצגה בכיכר מרכזית, כשהיא מכוסה בסדין. ילד זה נורה, לדבריו, לעיני אמו. הוא גם סיפר כי במקום אחר נפל חייל בשבי המפגינים, שהפשיטו אותו, לקחו את נשקו והחזירו אותו בתחבוטי לבדבד ליחידתו. כל זה קרה בנוכחותו של מח'ול, שתיאר גם בפרוטרוט את מנהיג ההתקוממות, שאותו ליווה העיתונאי במשך שעות.

הכתבה הובאה בראש עמודי-השער של המקומון. היה ברור לי שהעורך והמערכת מעניקים לה את מלוא התייבות. כעבור זמן גם פורסמה תמונתו של מח'ול עצמו, כשפניו חבולים ונפוחים. הוא פירט את חוויותיו בנוי צה"ל.

במו עיניו?

אחרי קריאת הדברים, צילצלת לביתי של מח'ול (את מישפתו אני מכיר מזה עשרות בשנים). בירכתי אותו על אומץ-ליבו ועל הישגו העיתונאי המיוחד-במינו. שאלתי אותו שוב אם אכן היה עדי-ראייה לרברים שהוא מתאר, ובמיוחד למיקרה של הריגת הצעיר. הוא אישר זאת.

לאחר מכן פורסם כי מח'ול לא נפצע על-ידי כדורי צה"ל, כפי שהבנתו מתוך הכתבה. צילצלת אליו שוב. הוא אמר לי שאינו זוכר בדיוק כיצד נפצע, מכיוון שאיבד את הכרתו. הוא גם ציין שלא נחקר כלל על-ידי המיטרה או הצבא לגבי המיקרה שהביא, ושלא נגבתה ממנו שום עדות.

כל זה היה משכנע ביותר. הדברים פורסמו בעיתון מכובד. העורך העניק לו גיבוי. הפרטים נסיפר, ובמיוחד הצורה שבה נכתבו הדברים, נראו אותנטיים מאוד. מה גם שצה"ל לא הכחיש את הדברים.

על כן העליתי על נס את כתבתו של מח'ול מעל עמודי השבועון הזה, וגם ככמה שידורים ברדיו. תבעתי מן הצבא לגבות ממנו עדות ולחקור את המיקרה.

בסוף השבוע פירסם הארץ מאמר של זאב שיח, הפרשן הצבאי של העיתון, ובו הביע ספקות מורדים מאוד לגבי סיפורו של מח'ול כפי שפורסם בהעור. אף שהמקומון שייר לבית הארץ.

לדברי שיח, חקר הצבא את המיקרים. התברר כי לא נהרג איש בבית-החולים בכלל, ובאותו